

MİMARİMİZDE DİNİN İZLERİ

• Mimari, binaları ve diğer fizikî yapıları tasarlama ve inşa etme sanatıdır. İslam dini insanların hayata bakış açılarını etkilemiş, böylece insanlar düşüncelerini mimari eserlerine yansıtılmışlardır.

• Müslümanlar dinin birlikteliğe verdiği önemden dolayı büyük camiler inşa etmişler, bu camiler için şehrin merkez konumunu tercih etmişlerdir.

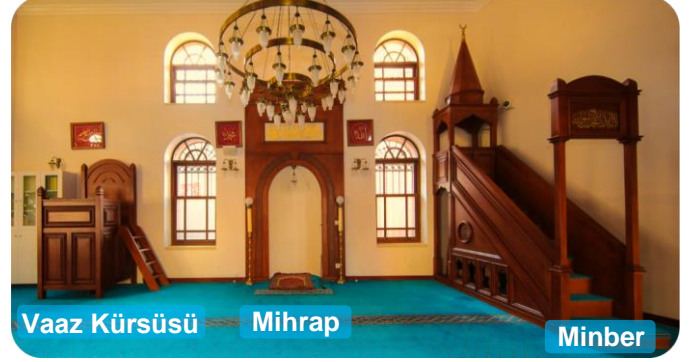
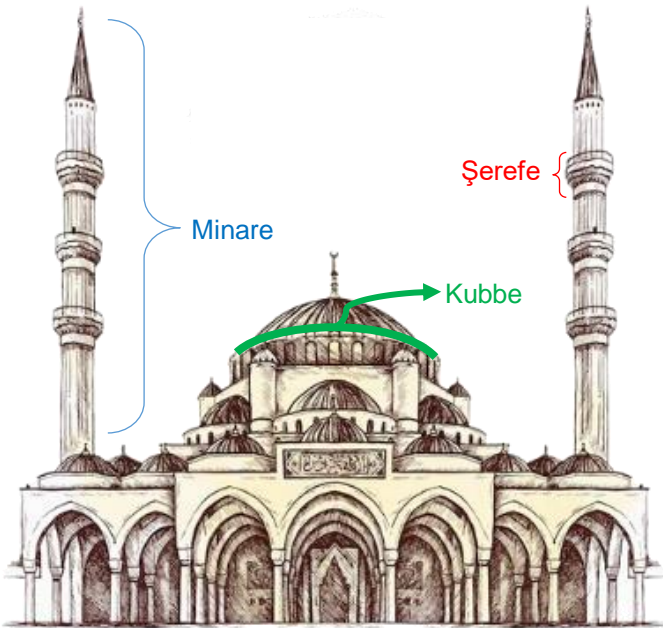
• Müslümanlar, şehrin merkezine camiler inşa etmişler, caminin etrafına da toplumun faydalanacağı, medrese (okul), şifahane (hastane), misafirhane, aşevi, çeşme gibi yapılar inşa etmişlerdir.

Not: Bir caminin çevresinde cami ile birlikte inşaan edilmiş medrese, aşevi, çeşme ve Kur'an kursu gibi yapılan tümüne **külliyeye** denilmektedir.

• Konya'da bulunan **Sahip Ata Külliyesi**, Edirne'de bulunan **Bayezid Külliyesi** ve İstanbul'da bulunan **Fatih Külliyesi** Anadolu'da dikkat çeken külliyelerden bazılarıdır.

• Camiler, namaz kılınan, Kur'an-ı Kerim okunan, dua edilen ve vaaz verilen ibadet mekânlarıdır. Bu nedenle Müslümanlar, camilerin büyük ve görkemli olmasına özen göstermişlerdir.

• Camilerin, hem güzel görünmesi için hem de ibadetler için kubbe, minare, şerefe ve şadırvan caminin dış bölümleri; minber, mihrap ve vaaz kürsüsü gibi bölümleri bulunur.

Camilerin dış ve iç bölümleri

Kubbe: Yarım küre biçiminde olan ve caminin üzerini örten yapıdır.

Minare: Müezzinin ezan okuduğu, salâ verdiği, şerefesi olan, yüksek ve ince yapıdır.

Şerefe: Camilerde minarenin etrafını çepeçevre dolaşan, müezzinin çıkarak ezan okuduğu, kenarları korkuluklu bölümdür.

Minber: Cuma ve bayram namazlarında hutbe okumak için çıkılan merdivenli, yüksekçe yerdir.

Mihrap: Kâbe yönünü gösteren ve imamın cemaate namaz kıldırırken durduğu yerdir.

Şadırvan: Cami avlularında bulunan, üzeri kubbeli veya açık olan abdest alma yeridir.

Not: Osmanlılar döneminde **Mimar Sinan** tarafından yapılan Süleymaniye, Mihrimah Sultan ve Selimiye camileri önemli mimari eserlerimizdendir ve tarihi mirasımızdır. **Mimar Hayrettin** ve **Sedefkâr Mehmet Ağa** da kültürümüzün önemli mimarlarıdır.

• Müslümanlar, İslam dininin ilim öğrenmeye verdiği değerden dolayı dinî ilimlerle birlikte dünyevî ilimlerin bir arada verildiği medreseler inşa etmişler ve eğitime büyük katkılar sunmuşlardır.

• Konya'da bulunan Karatay Medresesi ve Erzurum'da bulunan Çifte Minareli Medrese Anadolu'da inşa edilen önemli medreselerden bazılarıdır.

• Kültürümüzde mimari eserlerin süslenmesine de büyük önem verilmiş, tavan yerine birlik ve beraberliği ifade eden kubbeler kullanılmıştır.

• Bütün dini yapılar hat sanatıyla yazılan yazılarla süslenmiş, hat yazılarının etrafı da farklı çini desenleri ve tezhip gibi süslemelerle zenginleştirilmiştir.

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Bu içerik [Din ve Kültür](#)'ün katkılarıyla hazırlanmıştır.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları [mikailokumus.com](#)'a aittir.

• Resim sanatının yerine **minyatür**, **ebru** ve **tezhip** gibi sanat dalları geliştirilmiş, bu sanat dalları mimari eserlerin süslenmesinde sıklıkla kullanılmıştır.

• Temizliğe verilen önemden dolayı camilerin avlularına Müslümanların abdest alabilmeleri için şadırvanlar, su ihtiyaçlarının karşılanması için de çeşmeler inşa edilmiştir.

• Tarihin izlerini taşıyan ve insanlığa hizmet etmeye devam eden her bir mimari yapı insanlar tarafından titizlikle korunmalı, bu yapıların sağlam bir şekilde gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır.

MUSİKİMİZDE DİNİN İZLERİ

• Musiki, kulağa hoş gelen sesleri yani müziği ifade eder. Duygu ve düşüncelerin notalarla ifade edilmesi anlamına gelen musiki, toplumun ortak duygularını harekete geçirecek insanlar arasında birlik ve beraberlik oluşumu sağlar.

• Musikiye İslam kültüründe de önem verilmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.) ezanı sesi güzel olan Bilal-i Habeşî'ye okutmuş, Müslümanlara "**Kur'an-ı Kerim'i sesinizle güzelleştirin**" tavsiyesinde bulunmuştur.

• İslam kültürünün musikiye olan bakışı dinî içerikli musiki türü olan "**Dinî Musiki**" ve tasavvuf konularını içeren "**Tasavvuf Musikisi**" türünü ortaya çıkarmıştır.

• Tasavvuf musikisi ile **ilahi**, **naat**, **kaside** ve **münacat** gibi eserler oluşturulmuş, bu eserlerin oluşturulmasında ney, kudüm, tambur ve bendir gibi özel çalgı aletleri kullanılmıştır.

Tambur

Kudüm

Bendir

Not: **Buhûrîzâde Mustafa İtrî**, Osmanlı Devleti zamanında yaşamış önemli bestekârlarımızdan biridir. Salavât-ı ümîyyenin de bestekâridir.

Salavât-ı Ümîyye: "Allâhümme salli alâ seyyidina Muhammedi nin-nebiyyi'il-ümîyyi ve alâ âlihi ve sahbihî ve sellim."

• Edebiyatımızdaki dini eserler musiki ile zenginleştirilmiş, çok sayıda dinî içerikli gazel ve kaside oluşturulmuştur. İtrî tarafından bestelenen salavât-ı ümîyye ve Süleyman Çelebi tarafından yazılan Mevlit, kandil gibi önemli gün ve gecelerde sıklıkla seslendirilmiştir.

Not: Hz. Muhammed (s.a.v.) için dua niteliği taşıyan **salavat**; Allah'ın (c.c.) yüceliğini dile getirmek ve ona şükretmek amacıyla sözlü **tesbih** sözleri (Sübhânallah, El-hamdülillâh, Allâhü Ekber); dini konuların işlendiği şiirlerden oluşan **ilahiler** de **cami musikisi** türü olarak kabul edilir.

Dini musiki alanında birçok önemli bestekârlarımız yetişmiştir. **İsmail Dede Efendi**, **Buhûrîzâde Mustafa İtrî**, **Hacı Arif Bey**, **Tanburî Cemil Bey** ve **Münir Nurettin Selçuk** musiki alanında tanınmış önemli bestekârlarımızdandır.

• Türk müziğinde de dinî kavramlara yer verilmiş, Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal ve Âşık Veysel bu konuda hassasiyet göstererek ortaya çıkardıkları sanat eserlerinde dinî değerleri yansıtmışlardır.

EDEBİYATIMIZDA DİNİN İZLERİ

• Dinin aktarılmasında dil ve edebiyatın büyük önemi vardır. Müslümanlar dini inançlarını edebi eserlerine yansıtmışlar ve dinin gelecek nesillere aktarılmasını edebi eserlerle sağlamışlardır.

• Dinin etkisi ile pek çok atasözü ve deyim oluşturulmuştur. Bu sözler günlük konuşmalarımızda da sık sık kullanılmış, insanların kendilerini daha rahat ifade etmelerinin önü açılmış ve insanlar dinin hassasiyetlerine göre kendilerine yön vermişlerdir.

• Anadolu'da pek çok eser dini değerleri yansıtmış, Ahmet Yesevî, Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaşî Veli bu edebiyat türünün öncüleri bu alanda pek çok eser ortaya koymuşlardır.

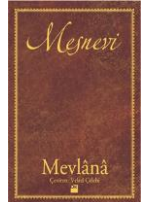
Ahmet Yesevi

Divan-ı Hikmet

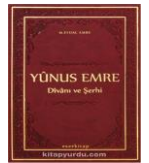
Mevlana

Mesnevi

Yunus Emre

Divan

Hacı Bektaş-i Veli

Makalat

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Bu içerik [@Din ve Kültür](#)'ün katkılarıyla hazırlanmıştır.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları [mikailokumus.com](#)'a aittir.

Edebiyatımızda dinin etkisi ile ortaya çıkmış edebi eserler:

Tevhid: Allah'ın (c.c.) varlığını ve birliğini konu edinen eserlerdir.

Münacaat: Allah'a (c.c.) yalvarıp yakarma ve dua etme amacıyla yazılan eserlerdir.

Naat: Hz. Muhammed'e (s.a.v.) duyulan sevgi saygının ifade edilmesi için yazılan eserlerdir.

Mevlid: Hz. Muhammed'in (s.a.v.) doğum gününde yapılan merasimler için yazılan eserlerdir.

İlahi: Allah (c.c.) sevgisini anlatan ve kendisine ait özel bir ezgisi bulunan dini konulu şiirlerdir.

ÖRF VE ÂDETLERİMİZDE DİNİN İZLERİ

- Toplum tarafından oluşturulan ve yazıya geçirilmemiş olan kurallara **örf**, geçmişten beri tekrarlanarak toplumda yerleşmiş ve alışılmış kurallara da **âdet** denilmektedir.
- Her bireyin toplumda huzurlu bir şekilde varlığını devam ettirebilmesi için dine aykırı olmayan örf ve adetlere bağlı olarak yaşam sürebilmesi gerekir.
- Kültürümüzdeki pek çok uygulamada dinin etkilerini görmek mümkündür. Yeni doğan çocukların sağ kulağına ezan okunması, sol kulağına ise kamet getirilmesi, mevlit okutulması ve yemekler ikram edilmesi bunun örnekleri arasında yer alır.

• Muharrem ayında aşure dağıtmak, askere giden gençlerin ardından dualar etmek, cenaze törenlerine katılmak ve kabir ziyaretlerinde bulunmak dinin etkisi ile ortaya çıkmış örf ve adetlerimiz arasında yer alır.

• Örf ve adetlerde yer alan dinî uygulamalar bilinçli bir şekilde devam ettirilmeli, dinin özüne aykırı olan her türlü uygulamadan uzak durulmalıdır. Bu konuda hassasiyet göstermek her bireyin sorumlulukları arasındadır.

BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. SÜLEYMAN (A.S.)

• Hz. Süleyman (a.s.) Kur'an-ı Kerim'de **kıssa**sı anlatılan peygamberlerden biridir. Hem hükümdar hem de peygamber olan **Hz. Davud**'un (a.s.) oğludur.

• Hz. Süleyman (a.s.), babasının vefatı üzerine küçük yaşta peygamber olarak seçilmiş, ettiği dua üzerine Allah (c.c.) tarafından kendisine pek çok nimet verilmiştir.

“Süleyman, 'Ey Rabbim! Beni başışla. Bana, benden sonra kimseye layık olmayacak bir mülk (hükümlanlık) bahşet! Şüphesiz sen çok bahşedicisin!' dedi.”

(Sâd suresi, 35. ayet)

• Filistin, Ürdün ve Suriye'yi içine alan bölgede hükümdarlık yapmış, Kudüs'te babasının başlattığı Mescid-i Aksa'nın (**Beytü'l-Makdis**) inşaatını uzun bir sürede tamamlamıştır.

Not: Mescid-i Aksa, üzerinde altından kaplama kubbesi olan Kubbet-üs Sahranın, türbelerin ve dinî amaçlı yapıların bir arada bulunduğu büyük arazidir. Bu araziye “Harrem-i Şerif” de denilmektedir. Müslümanların namaz için yöneldikleri ilk kıbledir.

• Yüce Allah Hz. Süleyman'a (a.s.) **rüzgârları yönetme, kuşlarla ve diğer canlılarla konuşabilme** mucizeleri vermiştir.

“Süleyman'ın hizmetine de güçlü esen rüzgârı verdik. Rüzgâr, onun emriyle içinde bereketler yarattığımız yere eser giderdi. Biz her şeyi hakkıyla bileniz.”

(Enbiyâ suresi, 81. ayet)

“Süleyman Davud'a vâris oldu ve dedi ki: Ey insanlar! Bize kuş dili öğretildi ve bize her şeyden (nasip) verildi. Doğrusu bu apaçık bir lütuftur.”

(Neml suresi, 16. ayet)

• Kur'an-ı Kerim'de Hz. Süleyman'a (a.s.) davalarda hüküm verme konusunda önemli bir yetenek ve üstün bir ilim verildiği bildirilmiştir. Bununla birlikte Hz. Süleyman'ın (a.s.) atları çok sevdiği de ifade edilmiştir.

• Hz. Süleyman (a.s.) yaklaşık kırk yıl boyunca peygamberlik ve hükümdarlık yapmış, adaletli bir devlet yönetimi ile birlikte insanları hak olan dine davet etmiştir.